

آهسته کردن حرکت اصلاحات در چین*

مترجم: علی ضرغامی

بهار، هفته قبل وارد پکن شد. پرچمهای سرخ ردیف شده در میدان "تیان آن من" در نسیم ملایم صدا می‌کردند که تعدادی تاکسی نو و دیدنی نیسان، تویوتا، مرسدس و سیتروئن در مدخل تالار بزرگ خلق صف کشیدند. و نمایندگان ارشد سوسن جلسه "ششمین کنگره ملی خلق، مجمع مقننه" اسمی چین را رساندند. ولیکن در درون تالار وسیع، بهامی که توسط ژاوغورباگ نخست‌وزیر چین خطاب به ۲۷۱۲ نماینده کنگره خوانده شد، روستایی و دلسردکننده بود. در یک گزارش افتتاحیه ۱۵۰۰۰ کلمه‌ای مایوس‌کننده، ژائو، ملیس به یک لباس خاکستری رنگ همانند مائو، اعلام کرد که حکومت پکن در حال اقدام برای وضع کردن دوباره برخی نظارت‌های اقتصادی است که فقط پنج ماه پیش آنها را تخفیف داده بود.

سخنرانی، که در رادیو و تلویزیون سراسری خلاصه شد، شاید صادقانه‌ترین پذیرش شاهانه حکومت در ۳۵ سال تاریخ جمهوری خلق بود. ژائو گفت: از سال ۱۹۷۸ که دنگ شائوپینگ رهبر چین شروع به تمرکز دایی در اقتصاد اسیر دیوانسالاری کشور نمود، "موفقیتهای مهم خشودکننده‌ای" وجود داشته است. اما اصلاحاتی که اکتبر گذشته انجام شد، رشد سریع غیرقابل مهار دستمزدها، قیمت‌ها و اعتبارات را باعث شده بود. ژائو، در حالی که سوزش ماه پیش دنگ را تکرار می‌کرد، افزایش سریع در اعمال ناسالم، از جمله رشوخوااری، استفاده جویی و پاداشهای گراف برای جایزه دادن به کارگران را ذکر نمود.

مقصود از اصلاحات، تزریق نیروی حیات اقتصادی به شهرهای چین بود که آشکارا کند پیشرفت می‌کردند. در انجام این کار، یک امیدوار بود که به ۲۰۰ میلیون کارگر شهری کشور همان انگیزه‌های اقتصاد آزاد را بدهد که ۸۰۰ میلیون دهقان روستایی برای نیم دهه گذشته از آن بهره‌مند شده‌اند. برنامه، سقف دستمزدها در تعداد زیادی از مشاغل را بالا برد و اجازه داد قیمت بسیاری کالاها

* "Slowing the Pace of Reform." Time (April 8, 1985), 9-12.

صنعتی، و نیز مواد غذایی و مسکن، در انطباق با نیروهای بازار نوسان کند. شاید بارزترین تغییر، این تصمیم پکن بود که به کارخانه‌های دولتی اجازه دهد، به جای این که تمام سود خود را به دولت بدهند، بخش بزرگی از آن را نگاهدارند، و به این ترتیب سرمایه‌گذاری دوباره و طرحهای مزایای کارگری را تشویق نمود.

اما به نظر می‌آید حیل‌گریهای نظام بازار آزاد، بسیاری از بازرگانان و دولت‌نردان چینی را اغفال کرده باشد. زائو فقدان نظارت بر عرضه پول کشور را "یک مشکل آشکار" نامید که در طی سال گذشته به رشد ماریجینی تورم کمک کرده بود. در سال ۱۹۸۴، مجموع دستمزد پرداختی به کارگران چینی ۲۱٪ بالا رفت. بزرگترین افزایش - ۴۶٪ - در سه ماهه چهارم پس از این که اصلاحات مطرح شدند، رخ داد. به نظر می‌آید زائو به‌طور غیرمستقیم مسئولیت اجازه دادن به بانک چین، که تحت نظارت دولت است، و بانک خلق چین، همکارش در امور بانکی داخلی، برای وارد کردن حدود ۹/۵ میلیارد دلار به اقتصاد در طی سال گذشته، را به گردن گرفته باشد. در واقع، بیشتر پول برای وامهای بانکی، چاپ شد، که در سال ۱۹۸۴ به میزان ۲۸/۹٪ افزایش یافت. زائو ادعا کرد که در پشت این افزایش، فرصت‌طلبی آشکار وجود داشته است: بانکها از سیاست جدید دولت برای استفاده از داد و ستد وامهای گذشته به عنوان مسابلی برای تعیین کردن و تخصیص وامهای آینده بهره‌برداری می‌کردند. زائو گفت: "در نتیجه، برخی (مقامهای بانکی)، با نادیده گرفتن منافع کلی، در اعطای وامها رقابت می‌کردند تا رقم پایه برای اعتبار را افزایش دهند." "موسسه‌های تجاری، که با طرح مشابهی در محدوده درجه بندی پرداختها، تنظیم شده بودند، نیز بدون نظم و دلیل دستمزدها را بالا بردند و پاداش توزیع کردند... برای این که رقم پایه دستمزدها را بالا ببرند."

پکن قدمهایی برای جلوگیری کردن از بانکداران و بازرگانان منحرف و خطاکار برداشته است. در ماه گذشته روشهای بانک چین و بانک خلق، ظاهراً "در ارتباط با سوءاستفاده از اصلاحات، از کار برکنار شده‌اند. از ماه فوریه، دولت میزان قابل توجهی پول را از گردش خارج کرده است، عملی که اعطای وامها را کاهش داده و به مهار تورم کمک کرده است.

زائو اشاره کرد که در آینده نزدیک محدودیتهای بیشتری اعمال خواهد شد. در محدودیتهای جدید، موسسه‌های تجاری که کل صورت پرداخت دستمزدهایشان از سقف تعیین شده توسط دولت در هر سال، تجاوز کند باید مالیات اضافی بپردازند. به همین ترتیب، از کارگران برای درآمد شخصی بیش از میزان معین مالیات گرفته خواهد شد. برای بازداشتن از دستمزدها و پاداشهایی که به‌طور غیرطبیعی زیاد هستند، زائو گفت: "روش تساوی طلبانه و همه از یکطرف بزرگ بخورند" به تدریج متوقف خواهد شد، از ماه ژوئیه، دستمزدها به کارهای مشخص، مسئولیتهای و سهم در انجام کار مرتبط خواهد گردید.

زائو همچنین یک سیاست دولتی شدیدتر در مورد افزایش قیمتها را وعده داد. برای مهار اعتبار

و پول در گردش، به بانک چین و شعبه‌هایش دستور داده خواهد شد که یک سیاست پولی و اعتباری یکسان، با سقف پولی برای هر شعبه، بانک، اتخاذ نمایند. اداره‌های دولتی باید هزینه‌های اداری خود را ۱۰ تا ۲۰٪ کم کنند و به روش معمول استفاده کردن از منابع مالی دولتی برای خرید بخیال، تلویزیون و سایر کالاهای مصرفی با کیفیت بالا به‌منوان پاداش برای کارکنان خود، خاتمه دهند، ژاؤ گفت، برای خریدار معمولی، نظام قدیمی "پیش‌فروشی" که در آن شهروندان باید برای محصولات مصرفی ناسوسی کنند، دوباره برقرار خواهد شد. فروش دوباره به‌منظور سود بردن اکیدا ممنوع خواهد بود.

بهرغم تأکید بر کاستیهای اصلاحات، سخنرانی ژاؤ تماما "سرنش و اتهام نبود. او گفت چین در حال به‌موازانه درآوردن کشاورزی و صنعت است، هدفی که "ما برای مدتی طولانی آرزویش را می‌کردیم و نظاره حالا به آن دست می‌یابیم". بین سالهای ۱۹۷۸ و ۱۹۸۴، مصرف سرانه متوسط ۶۲ دلار به ۱۱۳ دلار افزایش یافت، و نرخ رشد سالانه آن از ۲/۲٪ به رقم قابل توجه ۷/۵٪ بالا رفت. ژاؤ تقویت توسعه اقتصاد چین را به سرمایه‌گذاری خارجی و انتقال تکنولوژی نسبت داد.

سخنان ژاؤ در طی سخنرانی کوبنده‌اش، چند بار با تحسین مشتاقانه قطع شد. به‌نظر می‌آمد بحثی نباشد که نمایندگان، که توسط مقامات محلی و ایالتی حزب کمونیست انتخاب شده‌اند، جندی بودن دفتر سیاسی، در مورد سرکوب سو استفاده‌ها در تلاش برای این که اصلاح اقتصادی نتیجه‌بخش باشد، را فهمیدند. این هفته کنگره خلق بودجه جدیدی را تصویب خواهد کرد. بر سر پیش‌نویس یک قانون ارت. اولین قانون ارت از زمان محکومیت رسدن کمونیستها در سال ۱۹۲۹ - به‌بحث خواهد پرداخت، و قطعنامه‌ای را که تحت آن چین قبول کرده‌است پس از آن که دوباره در سال ۱۹۹۷ حاکمیت خود بر سر هنگ‌کنگ، مستعمره سلطنتی بریتانیا، را به دست آورد، برای حداقل ۵۰ سال سرمایه‌داری را در آنجا حفظ کند. تأیید خواهد کرد. تا زمانی که اجلاس ۱۵ روزه در نیمه آوریل به پایان برسد، ممکن است سرعت رسمی اصلاحات آهسته شده‌باشد. اما محتلا "چشم‌انداز رهبران خوش‌بینانه باقی خواهد ماند. ژاؤ گفت: "دورنماهای سعادت‌مند و بر قدرت شدن چین و بره شدن چینیها در واقع بسیار روشن است."

رساله‌های علوم انسانی

در این شماره از مجله، به بررسی تحولات اخیر در اندیشه‌های غربی در زمینه‌های فلسفه، جامعه‌شناسی و روانشناسی پرداخته شده است. همچنین به بررسی دیدگاه‌های نوین در زمینه‌های حقوق بشر و حقوق زنان نیز پرداخته شده است. در ادامه به بررسی تحولات اخیر در اندیشه‌های شرقی در زمینه‌های فلسفه و جامعه‌شناسی نیز پرداخته شده است.